

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2021 m. vasario 17 d.
(OR. en)

6125/2/21
REV 2

LIMITE

EDUC 47
JEUN 14
SOC 75
EMPL 53
RECH 60
COMPET 100
TELECOM 61

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Nuolatinių atstovų komitetui

Ankstesnio
dokumento Nr.: 6097/21

Dalykas: Tarybos rezoliucijos dėl Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos siekiant sukurti Europos švietimo erdvę ir imtis veiksmų vėlesniu laikotarpiu (2021–2030 m.) projektas

Delegacijoms priede pateikiamas Tarybos rezoliucijos dėl Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos siekiant sukurti Europos švietimo erdvę ir imtis veiksmų vėlesniu laikotarpiu (2021–2030 m.) projektas.

Tarybos rezoliucijos dėl Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos siekiant sukurti Europos švietimo erdvę ir imtis veiksmų vėlesniu laikotarpiu (2021–2030 m.) projektas

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

PRIMINDAMA

- tai, kad 2002 m. Barselonoje įvykusiame Europos Vadovų Tarybos susitikime patvirtinta darbo programa „Švietimas ir mokymas 2010“, 2009 m. gegužės 12 d. Tarybos išvadomis dėl Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos („ET 2020“) nustatytas naujas ciklas ir 2015 m. Tarybos ir Komisijos Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos („ET 2020“) įgyvendinimo bendroje ataskaitoje atliktas vertinimas – šiomis priemonėmis buvo sukurtas tvirtas pagrindas Europos bendradarbiavimui švietimo ir mokymo srityje ir sudarytos sąlygos tam bendradarbiavimui tęsti, remiantis bendrais tikslais, pirmiausia siekiant remti nacionalinių švietimo ir mokymo sistemų tobulinimą kuriant papildomas ES lygmens priemones, pasitelkiant tarpusavio mokymąsi ir keitimąsi geros praktikos pavyzdžiais, taikant atvirąjį koordinavimo metodą,
- su šiuo klausimu susijusias politines aplinkybes, kaip išdėstyta I priede,

ir PRIPAŽINDAMA

- tai, kad 2017 m. kovo mėn. Romos deklaracijoje ES vadovai įsipareigojo kurti Sąjungą, kurioje jauni žmonės įgyja geriausią išsilavinimą bei gauna geriausią mokymą ir gali studijuoti ir rasti darbą visame žemyne,
- tai, kad ES vadovai 2017 m. Geteborgo socialinių reikalų aukščiausiojo lygio susitikime bendrai paskelbė apie Europos socialinių teisių ramstį, kuriame kaip pirmas jo principas nustatyta teisė į kokybišką ir įtraukų švietimą, mokymą ir mokymąsi visą gyvenimą visiems, kaip ketvirtas principas – teisė laiku gauti konkrečiai pritaikytą pagalbą siekiant pagerinti perspektyvas įsidarbinti ar pradėti dirbti savarankiškai, kuri apima mokymą ir perkvalifikavimą, taip pat kaip vienuoliktas principas – vaikų teisė į kokybišką ikimokyklinį ugdymą ir priežiūrą už prieinamą kainą ir vaikų iš socialiai remtinės aplinkos teisės į specialias lygių galimybių gerinimo priemones,
- tai, kad 2017 m. gruodžio 14 d. Europos Vadovų Tarybos išvadose švietimas įvardytas kaip itin svarbus veiksnys kuriant įtraukias ir darnias visuomenes ir išlaikant Europos konkurencingumą – tokiu būdu pirmą kartą švietimui ir mokymui Europos politinėje darbotvarkėje skirtas didžiausias dėmesys,
- pažangą, padarytą pagal darbo programą „Švietimas ir mokymas“ ir programą „ET 2020“, visų pirma remiant nacionalines reformas, pripažindama, kad Europai siekiant įgyvendinti pirmiau nurodytose paskelbtuose tekstuose išdėstytus užmojus tebėra didelių iššūkių,

- kad Komisija kartu su valstybėmis narėmis nuo 2018 m. pradėjo įgyvendinti veiksmus šiai švietimo ir mokymo ateities vizijai įgyvendinti sukuriant Europos švietimo erdvę¹, o Taryba į tai atsakė priimdama 2018 m. gegužės 22 d. Tarybos išvadas dėl artėjimo prie Europos švietimo erdvės vizijos ir 2019 m. lapkričio 8 d. Tarybos rezoliuciją dėl tolesnio Europos švietimo erdvės plėtojimo siekiant remti į ateitį orientuotas švietimo ir mokymo sistemas,
- darbą, atliktą pagal Bolonijos procesą, kuris buvo sustiprintas 2020 m. lapkričio mėn. Romoje įvykusio ministrų susitikimo komunikatu, taip pat pagal Kopenhagos procesą, taip pat neseniai sustiprintą 2020 m. lapkričio mėn. Osnabriuko deklaracija,
- tai, kad 2021 m. metinėje tvaraus augimo strategijoje pabrėžiama, kad svarbu užtikrinti lygias galimybes ir įtraukų švietimą, itin daug dėmesio skiriant nepalankioje padėtyje esančioms grupėms ir investuojant į perkvalifikavimą ir įgūdžių tobulinimą,

PABRĖŽIA, kad

- švietimas ir mokymas turi atlikti itin svarbų vaidmenį formuojant Europos ateitį tokiu laikotarpiu, kai būtina, kad jos visuomenė ir ekonomika taptų darnesnė, įtraukesnė, labiau skaitmeninė, tvaresnė, žalesnė ir atsparesnė, o piliečiai galėtų užsitikrinti savirealizaciją ir gerovę, būtų pasirengę prisitaikyti prie kintančios darbo rinkos ir joje efektyviai dirbti, ir dalyvauti kaip aktyvūs ir atsakingi piliečiai,
- COVID-19 pandemija daro beprecedentį spaudimą švietimo ir mokymo sektoriui ir visame pasaulyje paskatino perėjimą prie nuotolinio ir mišriojo mokymo ir mokymosi. Šis perėjimas sukėlė įvairių iššūkių ir suteikė įvairių galimybių švietimo ir mokymo sistemoms ir bendruomenėms, atskleidė skaitmeninės atskirties poveikį ir junglumo spragas valstybėse narėse, taip pat nelygybę tarp turto grupių ir miesto ir kaimo aplinkos nelygybę, taip pat išryškino švietimo ir mokymo potencialą didinti atsparumą ir skatinti tvarų ir integracinį augimą,

¹ Dok. COM(2017) 673 final.

- Europos švietimo erdvė sudarys sąlygas besimokantiejiems vykdyti studijas įvairiais gyvenimo etapais ir ieškoti darbo visoje ES, o valstybėms narėms ir suinteresuotiesiems subjektams – bendradarbiauti, kad kokybiškas, novatoriškas ir įtraukus švietimas ir mokymas, kuriuo remiamas ekonomikos augimas ir kokybiško užimtumo galimybės, taip pat asmeninis tobulėjimas, socialinis ir kultūrinis vystymasis, taptų realybe visose valstybėse narėse ir regionuose visoje ES,
- be to, Europos švietimo erdvė bus erdvė, kurioje besimokantieji ir švietimo darbuotojai gali laisvai bendradarbiauti ir palaikyti ryšius įvairiose disciplinose, tarp įvairių kultūrų ir tarpvalstybiniu mastu, ir kurioje mokymosi užsienyje laikotarpiais įgytos kvalifikacijos ir mokymosi rezultatai būtų automatiškai pripažįstami²,

PRIPAŽŪSTA, kad:

- ankstesnė Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginė programa („ET 2020“) padėjo skatinti tarpusavio mokymąsi švietimo ir mokymo srityje įgyvendinant bendrus strateginius tikslus, bendras orientacines priemones ir metodus, pasitelkiant visų atitinkamų Europos agentūrų ir tarptautinių organizacijų pateiktus įrodymus ir duomenis, ES valstybių narių ir kitų suinteresuotųjų subjektų keitimąsi geros praktikos pavyzdžiais ir tarpusavio mokymąsi, taip pat padėjo įgyvendinti nacionalines švietimo ir mokymo reformas,
- atnaujinta Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginė programa, kartu visapusiškai laikantis subsidiarumo principo ir visapusiškai gerbiant valstybių narių nacionalinių švietimo sistemų įvairovę, taip pat remiantis ankstesnių programų pasiekimais, pagerins šį bendradarbiavimą pagerinant koordinavimą, be kita ko, politiniu lygmeniu, užtikrinant didesnę įvairių politikos sričių, kuriomis prisidedama prie socialinio ir ekonomikos augimo ir žaliosios bei skaitmeninės pertvarkos, sinergiją ir geresnę komunikaciją bei rezultatų sklaidą, laikantis novatoriškesnio ir į ateitį orientuoto požiūrio į paramos švietimo ir mokymo reformoms,

² Pagal 2018 m. lapkričio 26 d. Tarybos rekomendaciją dėl aukštojo mokslo, vidurinio ugdymo ir mokymo kvalifikacijų bei mokymosi užsienyje laikotarpių rezultatų automatinio tarpusavio pripažinimo skatinimo, OL C 444, 2018 12 10, p. 1.

- COVID-19 krizė parodė, kad švietimo ir mokymo sistemos turi būti pakankamai lanksčios ir atsparios jų įprastinių ciklų sutrikdymams, ir įrodė, kad ES šalys yra pajėgios rasti sprendimus, kaip tęsti mokymo ir mokymosi procesus įvairiais būdais ir aplinkybėmis ir užtikrinti, kad visi besimokantieji, nepriklausomai nuo jų socialinės ir ekonominės padėties ar mokymosi poreikių, toliau mokytųsi. Tas pats pasakytina ir apie Europos bendradarbiavimo sistemą – ji turėtų išlikti pakankamai lanksti, kad būtų galima reaguoti tiek į dabartinius, tiek į būsimus iššūkius, be kita ko, susijusius su Europos švietimo erdve,

PALANKIAI VERTINA ir ATKREIPIA DĖMESĮ į

pagrindinius elementus ir visų pirma viziją, išdėstytus 2020 m. rugsėjo 30 d. Komisijos komunikate Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl Europos švietimo erdvės sukūrimo iki 2025 m.³, kuriame nustatyta, kaip Europos bendradarbiavimas gali toliau prisidėti prie ES švietimo ir mokymo sistemų kokybės, įtraukumo ir skaitmeninio bei žaliojo aspekto. Šiame komunikate siūloma sistema, kuri sudarytų sąlygas bendradarbiauti su valstybėmis narėmis ir palaikyti ryšį su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, be kita ko, ataskaitų teikimo ir analizės struktūra, kartu su pasiūlymais švietimo tikslų srityje, siekiant skatinti ir stebėti švietimo ir mokymo reformas, kad iki 2025 m. būtų sukurta Europos švietimo erdvė,

ir TAIP PAT PALANKIAI VERTINA

- 2020 m. liepos mėn. Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos įgūdžių darbotvarkė, kuria siekiama tvaraus konkurencingumo, socialinio sąžiningumo ir atsparumo“⁴ pagrindinius elementus,

³ Dok. COM(2020) 625 final.

⁴ Dok. COM(2020) 274 final.

- 2020 m. rugsėjo mėn. Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „2021–2027 m. skaitmeninio švietimo veiksmų planas. Švietimo ir mokymo pritaikymas prie skaitmeninio amžiaus“⁵ pagrindinius elementus,

SUTINKA, kad:

1. iki 2030 m. Europos švietimo erdvės sukūrimas ir tolesnis plėtojimas bus visa apimantis naujosios Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos politinis tikslas, integruotas į visus strateginius prioritetus ir prioritetines sritis, kaip nustatyta šioje rezoliucijoje, atsižvelgiant į tai, kad Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginė programa bus pagrindinė Europos švietimo erdvės rėmimo ir įgyvendinimo priemonė, prisidedanti prie šios erdvės sėkmingo sukūrimo ir plataus užmojo tolesnio plėtojimo⁶, įgyvendinant jos iniciatyvas ir bendrą viziją, vadovaujantis bendro kūrimo dvasia,
2. siekiant tikslo iki 2025 m. sukurti Europos švietimo erdvę, pagrindinis Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje siekis turėtų būti remti tolesnį švietimo ir mokymo sistemų plėtojimą valstybėse narėse, tomis sistemomis siekiant užtikrinti:
 - a) visų piliečių asmeninę, socialinę ir profesinę realizaciją, kartu propaguojant demokratines vertybes, lygybę, socialinę sanglaudą, aktyvų pilietiškumą ir kultūrų dialogą;
 - b) tvarų ekonomikos klestėjimą, žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir įsidarbinimo galimybes,

⁵ Dok. COM(2020) 624 final.

⁶ Pagal 2019 m. lapkričio 8 d. Tarybos rezoliuciją dėl tolesnio Europos švietimo erdvės plėtojimo siekiant remti į ateitį orientuotas švietimo ir mokymo sistemas, OL C 389, 2019 11 18, p. 1.

3. Europos bendradarbiavimas švietimo ir mokymo srityje laikotarpiu iki 2030 m. turėtų būti nustatytas strateginės programos, kuri aprėpia švietimo ir mokymo sistemas kaip visumą, taikant įtraukų, holistinį ir mokymusi visą gyvenimą grindžiamą požiūrį, kontekste. Tai turėtų būti pabrėžta kaip pagrindinis principas, kuriuo grindžiama visa programa, kuria ketinama apimti mokymą, rengimą ir mokymąsi visomis aplinkybėmis ir visais lygmenimis (formaliojo, neformaliojo ir savaiminio mokymo) nuo ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros iki suaugusiųjų švietimo, įskaitant profesinį rengimą ir mokymą ir aukštąjį mokslą, taip pat skaitmeninėje aplinkoje, Europos bendradarbiavimu švietimo ir mokymo srityje taip pat turėtų būti prisidedama prie atitinkamų Europos semestro prioritetų.
4. pagal šią naują programą vykdomas darbas turėtų prisidėti prie žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos, laikantis 2019 m. gruodžio mėn. Komisijos komunikate „Europos žaliasis kursas“⁷ nustatytų tikslų ir 2020 m. vasario mėn. Komisijos komunikate „Europos skaitmeninės ateities formavimas“⁸ išdėstytų pagrindinių elementų,
5. be to, tokie tikslai turėtų būti vertinami iš visuotinės perspektyvos, atsižvelgiant į tai, kad bendradarbiavimas švietimo ir mokymo srityje laipsniškai tapo svarbia ES išorės politikos įgyvendinimo priemone, grindžiama Europos vertybėmis, pasitikėjimu ir savarankiškumu. Tai padės ES tapti dar patrauklesne vieta ir partnere tiek pasaulinėse lenktynėse dėl talentų, tiek skatinant strategines partnerystes su tarptautiniais partneriais, siekiant teikti įtraukaus, kokybiško švietimo visiems galimybes visomis aplinkybėmis ir visais švietimo lygmenimis. Todėl bendradarbiavimas yra vienas iš esminių aspektų siekiant Sąjungos geopolitinių prioritetų ir JT 2030 m. darnaus vystymosi tikslų tiek pasauliniu mastu, tiek ES valstybėse narėse, ES ir valstybių narių glaudesnio veiksmų koordinavimo skatinimas sustiprins Europos kaip vienos iš pagrindinių partnerių švietimo srityje pasauliniu lygmeniu poziciją ir padės sutvirtinti Europos švietimo erdvės ir likusio pasaulio sąsajas.

⁷ Dok. COM(2019) 640 final.

⁸ Dok. COM(2020) 67 final.

6. veiksmingos ir efektyvios investicijos į švietimą ir mokymą yra išankstinė sąlyga siekiant didinti švietimo ir mokymo sistemų kokybę bei įtraukumą ir gerinti švietimo rezultatus, taip pat skatinti tvarų augimą, didinti gerovę ir kurti įtraukesnę visuomenę. Laikantis subsidiarumo principo, intensyvesnis darbas investicijų srityje gali padėti atsigausti po dabartinės krizės ir prisidėti prie švietimo ir mokymo sektoriaus žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos,
7. pažangos, padarytos siekiant nustatytų tikslų, periodinė stebėseną nuolat renkanti ir analizuojanti tarptautiniu lygmeniu palyginamus duomenis, yra labai svarbi siekiant, kad politikos formavimas būtų grindžiamas faktais. 2021–2030 m. laikotarpiu toliau išdėstyti strateginiai prioritetai turėtų būti atitinkamai papildyti rodikliais ir ES lygmens tikslais, kaip išdėstyta šios rezoliucijos II priede. Remiantis per paskutinį Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje ciklą pasiektais rezultatais, jie padės įvertinti bendrą Europos lygmeniu padarytą pažangą ir parodyti, kas pasiekta, taip pat skatinti ir remti švietimo ir mokymo sistemų plėtojimą ir reformas,
8. konkrečiai, per ateinantį dešimtmetį pagal strateginę programą bus siekiama šių penkių strateginių prioritetų:

– **1 strateginis prioritetas. Kokybės, lygybės, įtraukties ir sėkmės švietimo ir mokymo srityje gerinimas visiems**

Kad klestėtų šiandieniniame pasaulyje, galėtų įveikti būsimus pokyčius visuomenėje, ekonomikoje ir darbo rinkoje, visi asmenys turi turėti tinkamų žinių, įgūdžių, kompetencijų ir vadovautis tinkamomis nuostatomis. Švietimas ir mokymas yra Europos piliečių asmeninio, pilietinio ir profesinio tobulėjimo pagrindas.

ES lygmeniu pagal švietimo ir mokymo kokybės viziją bendrųjų kompetencijų, įskaitant pagrindinius įgūdžius, įgijimas yra esminis būsimos sėkmės pagrindas⁹, kurį sutvirtina aukštos kvalifikacijos ir motyvuoti mokytojai, taip pat kiti švietimo darbuotojai.

Ankstyvas pasitraukimas iš švietimo ir mokymo sistemos, dėl kurio sumažėja jaunimo ir suaugusiųjų socialinės ir ekonominės galimybės, tebėra iššūkis (nors pastarąjį dešimtmetį jo mastas ir sumažėjo), ypač atsižvelgiant į numatomas COVID-19 pandemijos pasekmes. Reikia toliau dėti pastangas, kad būtų sumažintas ankstyvo pasitraukimo iš švietimo ir mokymo sistemos mastas ir siekiama, kad daugiau jaunuolių įgytų vidurinį išsilavinimą.

Nacionalinėse švietimo ir mokymo sistemose pavyko pagerinti veiklos rezultatus šiose srityse, tačiau vis dar reikia nustatyti politines priemones, kurios galėtų padidinti visų besimokančiųjų sėkmę švietimo srityje.

Užtikrindamos kokybišką ir įtraukų švietimą ir mokymą visiems, valstybės narės gali dar labiau sumažinti socialinę, ekonominę ir kultūrinę nelygybę. Tačiau visoje Europoje nepalankioje padėtyje esantys besimokantieji, be kita ko, iš kaimo ir atokių vietovių, sudaro per didelę besimokančiųjų, kurių mokymosi rezultatai yra prasti, dalį, o COVID-19 pandemija dar labiau išryškino lygybės ir įtraukties svarbą švietimo ir mokymo srityje.

Siekiant užtikrinti iš tiesų įtraukų švietimą ir lygias galimybes visiems besimokantiems visų lygmenų ir rūšių švietimo ir mokymo atveju, akademiniai rezultatai ir pasiekimai turėtų būti atskirti nuo socialinio, ekonominio ir kultūrinio statuso arba nuo kitų asmeninių aplinkybių.

Kokybiškas ikimokyklinis ugdymas ir priežiūra atlieka itin svarbų vaidmenį ir turėtų būti toliau stiprinami kaip būsimos sėkmės švietimo srityje pagrindas.

⁹ Kaip išdėstyta 2018 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendacijoje dėl bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų, OL C 189, 2018 6 4, p. 1.

Turi būti skatinami visi kiti veiksmai, kuriais siekiama platesnės įtraukties, pavyzdžiui, parama siekiant didinti galimybes neįgaliesiems¹⁰, specifinių mokymosi poreikių turintiems asmenims, migrantų kilmės ir kitoms pažeidžiamoms grupėms priklausantiems besimokantiesiems gauti įtraukų kokybišką švietimą, remiant grįžimą į švietimo sistemą mokymosi visą gyvenimą perspektyvoje ir sudarant galimybes patekti į darbo rinką pasirenkant įvairias švietimo ir mokymo trajektorijas.

Įtraukus švietimas ir mokymas taip pat apima lyčiai atžvalgių aspektų plėtojimą mokymosi procesuose ir švietimo bei mokslo įstaigose ir kovą su lyčių stereotipais ir jų panaikinimą, visų pirma kalbant apie tuos stereotipus, kurie apriboja berniukams ir mergaitėms studijų srities pasirinkimą. Tradiciškai vyrų arba moterų dominuojamos profesijos turėtų būti toliau propaguojamos nepakankamai atstovaujamos lyties asmenims. Be to, reikia toliau dirbti, kad būtų užtikrinta tinkama lyčių pusiausvyrą švietimo ir mokslo įstaigų vadovų pareigybėse.

Skaitmeninės technologijos atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant, kad mokymosi aplinką, mokymosi medžiagą ir mokymo metodus būtų galima pritaikyti ir jie būtų tinkami įvairiems besimokantiesiems. Jos gali skatinti tikrą įtrauktį – su sąlyga, kad tuo pat metu bus sprendžiamos skaitmeninio atotrūkio problemos, susijusios tiek su infrastruktūra, tiek su skaitmeniniais įgūdžiais.

– **2 strateginis prioritetas. Mokymosi visą gyvenimą ir judumo pavertimas tikrove visiems**

Visuomeniniai, technologiniai, skaitmeniniai, aplinkos ir ekonominiai iššūkiai daro vis didesnę poveikį mūsų gyvenimo būdui ir darbo metodams, įskaitant darbo vietų paskirstymą ir įgūdžių bei kompetencijų paklausą. Kadangi numatoma, kad eilinis Europos pilietis savo karjeros pobūdį turės pakeisti daug kartų, be to, didėja pensinis amžius, todėl mokymasis visą gyvenimą ir visą gyvenimą trunkantis profesinis orientavimas, be kita ko, vykdant informavimo veiklą, yra itin svarbūs teisingai pertvarkai užtikrinti, kadangi švietimo ir įgūdžių lygis, įskaitant skaitmeninius įgūdžius, ir toliau yra vienas iš svarbiausių veiksnių darbo rinkoje.

¹⁰ Pagal 2006 m. gruodžio 13 d. Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvenciją.

Mokymasis visą gyvenimą atspindėtas bendroje švietimo ir mokymo ES vizijoje bei tiksluose ir visapusiškai apima visų lygmenų ir rūšių švietimą ir mokymą, taip pat neformalųjį ir savaiminį mokymąsi.

Vis dar reikia toliau daryti pažangą užtikrinant kokybišką mokymąsi visą gyvenimą visiems besimokantiejiems, be kita ko, užtikrinant įvairių mokymosi trajektorijų įvairių formų ir lygių švietime ir mokyme tarpusavio sąsajas ir lankstumą, taip pat neformaliojo ir savaiminio mokymosi rezultatų patvirtinimą.

Švietimo ir mokymo sistemos turėtų tapti lankstesnės, atsparesnės, labiau parengtos ateities iššūkiams ir patrauklesnės, kad pasiektų įvairesnę besimokančiųjų auditoriją ir užtikrintų ankstesnio mokymosi pripažinimą ir jo rezultatų patvirtinimą, mokymo įgūdžių tobulinimo ir perkvalifikavimo srityje galimybes, be kita ko, aukštesniais kvalifikacijų lygiais ir visą profesinį gyvenimą¹¹, remiamas tokiomis iniciatyvomis kaip Europos universitetų tinklų iniciatyva ir profesinės kompetencijos centrai, kurios buvo pradėtos pagal programą „Erasmus+“.

Šiuo metu stebimi padidėję darbo rinkos poreikiai, susiję su įvairių įgūdžių ir kvalifikacijų deriniais, taip pat struktūriniai profesinio rengimo ir mokymo padėties pokyčiai. Dėl abiejų pokyčių reikalingas modernizuotas, veiksmingas, įtraukus ir pažangus profesinis rengimas ir mokymas, darantis poveikį galimybėms įveikti darbo rinkos ir visuomenės iššūkius. Būtina toliau plėtoti profesinį rengimą ir mokymą kaip patrauklią ir kokybišką darbo ir gyvenimo trajektoriją.

Vidutinis suaugusiųjų dalyvavimo mokymosi procese lygis ES tebėra žemas, o tai kelia pavojų tikrai tvariam ir teisingam ekonomikos augimui Sąjungoje. Inovacijos mokymosi trajektorijų srityje, nauji švietimo metodai, įskaitant individualius metodus, ir mokymosi aplinkoje visose švietimo ir mokslo įstaigose, įskaitant aukštojo mokslo institucijas, taip pat darbo vietoje ir bendruomenės kontekste, yra išankstinė sąlyga siekiant geriau atsižvelgti į įvairesnių besimokančiųjų poreikius, nes vis daugiau suaugusiųjų reikės persikvalifikuoti ir tobulinti įgūdžius.

¹¹ Atsižvelgiant į 2020 m. lapkričio 24 d. Tarybos rekomendacijoje dėl profesinio rengimo ir mokymo siekiant tvaraus konkurencingumo, socialinio sąžiningumo ir atsparumo (OL C 417, 2020 12 2, p. 1) ir 2020 m. lapkričio 30 d. Osnabriuko deklaracijoje išdėstyti tikslus.

Be to, reikėtų stiprinti priemones, kad suaugusieji galėtų ir būtų motyvuojami įgyti pagrindinių įgūdžių, siekiant užtikrinti lygias galimybes ir aktyvesnį socialinį dalyvavimą, taip sudarant sąlygas holistiniam požiūriui į suaugusiųjų švietimą.

Kaip vienas iš esminių mokymosi visą gyvenimą elementų ir svarbi asmeninio tobulėjimo skatinimo, įsidarbinimo galimybių ir prisitaikymo gebėjimų didinimo priemonė, turėtų būti toliau plečiamas besimokančiųjų, mokytojų, mokytojų rengėjų ir darbuotojų judumas, kadangi tai vienas iš svarbiausių ES bendradarbiavimo elementų ir priemonė gerinti švietimo ir mokymo kokybę ir įtraukumą ir skatinti daugiakalbystę ES. Siekiant skatinti optimalią protų apykaitą ir ją stebėti, be kita ko, stebint absolventų karjerą, svarbu siekti judumo srautų pusiausvyros.

Reikia dėti daugiau pastangų siekiant pašalinti esamas kliūtis ir barjerus visų rūšių judumui mokymosi ir mokymo tikslais, įskaitant klausimus, susijusius su prieinamumu, orientavimu, paslaugomis studentams ir pripažinimu, taip pat atsižvelgiant į visų dabartinių ar būsimų kelionių apribojimų poveikį.

Be to, siekiant stiprinti švietimo įstaigų bendradarbiavimą ir skatinti judumą, vis dar reikia dirbti tokiose srityse kaip kvalifikacijų ir studijų užsienyje laikotarpių automatinis tarpusavio pripažinimas ir kokybės užtikrinimas. Reikia toliau dėti pastangas, kad būtų naudojamosi judumą palengvinančiomis Europos iniciatyvomis, įskaitant tas, kurios finansuojamos pagal programą „Erasmus+“.

– **3 strateginis prioritetas. Švietimo darbuotojų kompetencijos ir motyvacijos didinimas**

Visų lygmenų mokytojai, švietimo darbuotojai ir pedagoginis personalas bei švietimo ir mokymo įstaigų vadovai yra švietimo ir mokymo pagrindas. Siekiant remti inovacijas, įtraukti, kokybę ir pasiekimus švietimo ir mokymo srityje, ugdytojai turi būti labai kompetentingi ir motyvuoti, o šiuo tikslu jiems reikia įvairių profesinio mokymosi galimybių ir paramos visą karjeros laikotarpį.

Labiau nei bet kada reikia atkreipti dėmesį į švietimo ir mokymo sistemų mokytojų ir švietimo darbuotojų gerovę, o tai taip pat yra svarbus švietimo ir mokymo kokybės veiksnys, nes tai turi įtakos ne tik mokytojų pasitenkinimui, bet ir mokymo kokybei.

Taip pat reikia didinti mokytojo profesijos patrauklumą ir iš naujo ją įvertinti, o tai padaryti tampa vis svarbiau, nes ES šalyse trūksta mokytojų ir jie sensta¹².

Be to, kuriant palankią aplinką ir sąlygas mokytojų ir švietimo darbuotojų kompetencijai ir motyvacijai ugdyti, reikėtų atsižvelgti į lemiamą švietimo ir mokymo įstaigų vadovų vaidmenį, taip užtikrinant, kad švietimo ir mokslo įstaigos veiktų kaip mokymosi organizacijos. Tokios iniciatyvos kaip Europos mokytojų akademijos, kurios bus pradėtos įgyvendinti pagal programą „Erasmus+“, palengvins įstaigų tinklaveiką, dalijimąsi žiniomis ir judumą, suteikdamos mokytojams mokymosi galimybių visais mokytojų karjeros etapais, dalijimosi geros praktikos pavyzdžiais ir novatoriškos pedagogikos galimybių, sudarant sąlygas tarpusavio mokymuisi Europos mastu.

¹² Kaip pabrėžta 2020 m. birželio 9 d. Tarybos išvadose dėl Europos mokytojų ir dėstytojų ateities (OL C 193, 2020 6 9, p. 11).

– **4 strateginis prioritetas. Europos aukštojo mokslo stiprinimas**

Aukštojo mokslo sektorius ir pačios aukštojo mokslo institucijos įrodė savo atsparumą ir gebėjimą atlaikyti nenumatytas permainas, pavyzdžiui, COVID-19 pandemiją. Krizė sustiprino neįveiktus iššūkius, tačiau taip pat suteikė galimybių tolesniam plėtojimui pagal numatytą aukštojo mokslo transformacijos darbotvarkę.

Per ateinančią dešimtmetį aukštojo mokslo institucijos bus skatinamos ieškoti naujų gilesnio bendradarbiavimo formų, konkrečiai – kuriant tarptautinius aljansus, telkiant jų žinias ir išteklius, sudarant daugiau galimybių studentų ir darbuotojų judumui ir dalyvavimui, taip pat siekiant skatinti mokslinius tyrimus ir inovacijas, be kita ko, visapusiškai įgyvendinant Europos universitetų iniciatyvą.

Jau sėkmingai dirbama siekiant sukurti Europos aukštojo mokslo erdvę (EAME) pagal Bolonijos procesą. Ateityje bus svarbu tęsti darbą pagal Bolonijos procesą, kartu kuriant tolesnę ir tvirtesnę sinergiją su Europos mokslinių tyrimų erdve (EMTE), užkertant kelią lygiagrečioms arba dviguboms struktūroms arba priemonėms.

- **5 strateginis prioritetas. Žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos švietimo ir mokymo sistemose – ir jomis pasinaudojant – rėmimas**

Žalioji ir skaitmeninė pertvarkos yra vieni iš svarbiausių ateinančio dešimtmečio Sąjungos darbotvarkės klausimų. Tiek perėjimas prie aplinkos atžvilgiu tvarios, žiedinės ir neutralaus poveikio klimatui ekonomikos, tiek labiau skaitmeninis pasaulis turės didelį socialinį, ekonominį ir užimtumo poveikį. Neužtikrinus, kad visi piliečiai įgytų žinių, kompetencijų, įgūdžių ir nuostatų, reikalingų šiems pokyčiams atlaikyti, socialiai teisinga ES transformacija bus neįmanoma.

Būtina sudaryti sąlygas žmonėms iš esmės pakeisti savo elgseną ir įgūdžius, visų pirma švietimo ir mokymo sistemose ir institucijose ir jos atliktų skatinamąjį vaidmenį. Švietimo ir mokslo įstaigos į savo organizacinę plėtrą turi įtraukti žaliuosius ir skaitmeninius aspektus. Tam reikia investicijų, visų pirma į skaitmeninio švietimo ekosistemas, siekiant ne tik integruoti aplinkosauginio tvarumo perspektyvą ir pagrindinius bei aukšto lygio skaitmeninius įgūdžius į visų lygmenų ir rūšių švietimą ir mokymą, bet ir užtikrinti, kad švietimo ir mokymo infrastruktūra būtų atitinkamai pasirengusi susitvarkyti su šiais pokyčiais ir šviesti apie juos. Švietimo ir mokslo įstaigų perorientavimas taikyti visos mokyklos bendruomenės dalyvavimu grindžiamą požiūrį ir įtraukios, sveikos ir tvarios švietimo aplinkos kūrimas yra labai svarbūs norint užtikrinti būtinus pokyčius, reikalingus žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai. Be to, įmonės, nacionalinės, regioninės ir vietos valdžios institucijos ir atitinkami suinteresuotieji subjektai turi atitinkamai parengti strategijas ir ugdyti bendrą atsakomybę. Todėl svarbu modernizuoti gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos, menų ir matematikos (angl. STEAM) studijų sritis.

TAIP PAT PRITARIA TAM, kad:

1. siekiant dirbti pagal strateginę programą, remiantis pirmiau aprašytais strateginiais prioritetais ir siekiant sukurti Europos švietimo erdvę bei remti tolesnę jos plėtrą, laikotarpiu iki 2030 m. turėtų būti laikomasi šių principų:
 - a) Europos bendradarbiavimas švietimo ir mokymo srityje turėtų sudaryti sąlygas ES ir platesnei švietimo ir mokymo bendruomenei pasiekti rezultatų įgyvendinant iniciatyvas, kuriomis daugiausia remiamas Europos švietimo erdvės sukūrimas iki 2025 m., taip pat Skaitmeninio švietimo veiksmų planas ir Europos įgūdžių darbotvarkė. Remiantis sustiprintomis Tarybos gairėmis ir pagal atvirąjį koordinavimo metodą, šiuo tikslu reikia skatinti lanksčius bendradarbiavimo metodus ir stiprinti sinergiją su kitomis švietimo ir mokymo iniciatyvomis;
 - b) Europos bendradarbiavimas švietimo ir mokymo srityje turėtų būti įgyvendinamas vadovaujantis įtraukaus, holistinio ir visą gyvenimą trunkančio mokymosi perspektyva, palaikant ir gilinant išbandytus ir patikrintus tarpusavio mokymosi sprendimus, priemones ir įrankius bei turimą politikos paramą, t. y. pagal programą „ET 2020“ ir taikant atvirąjį koordinavimo metodą, ir, kai tinkama, plėtojant švietimo ir mokymo sektoriaus ir kitų politikos sričių sinergiją. Visapusiškai gerbiant valstybių narių kompetenciją švietimo ir mokymo srityje ir Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje kitą dešimtmetį savanorišką pobūdį, strateginė programa turėtų būti grindžiama:
 - i) pirmiau išdėstytais penkiais Europos bendradarbiavimo strateginiais prioritetais;
 - ii) bendromis orientacinėmis priemonėmis ir metodais;
 - iii) tarpusavio mokymusi, tarpusavio konsultavimu ir keitimusi gerąja patirtimi, daugiausia dėmesio skiriant rezultatų sklaidai ir aiškiam matomumui, taip pat nacionaliniam poveikiui;

- iv) reguliaria stebėseną ir ataskaitų teikimu, be kita ko, pasitelkiant ES lygmens tikslus, metinį Švietimo ir mokymo stebėsenos biuletinį, taip pat atsižvelgiant į Europos semestrą, kartu naudojantis Rodiklių ir lyginamųjų standartų nuolatinės grupės ekspertinėmis žiniomis ir vengiant papildomos administracinės naštos valstybėms narėms;
 - v) palyginamais įrodymais ir duomenimis iš visų atitinkamų Europos agentūrų, Europos tinklų ir tarptautinių organizacijų, pavyzdžiui, EBPO, UNESCO ir TEA;
 - vi) Rodiklių ir lyginamųjų standartų nuolatinė grupė ekspertinėmis žiniomis (ši grupė turėtų būti pirmasis diskusijų bendrų ES lygmens tikslų bei rodiklių ir būsimų tikslinių sričių klausimais forumas), taip pat bendradarbiavimu su kitais atitinkamais sektoriais (užimtumo, socialiniais ir mokslinių tyrimų sektoriais), siekiant užtikrinti, kad rodikliai būtų tinkami ir atitiktų paskirtį;
 - vii) visapusišku naudojimusi galimybėmis, kurias suteikia ES programos ir fondai bei priemonės, visų pirma švietimo ir mokymo srityje, įskaitant mokymąsi visą gyvenimą;
- c) Europos bendradarbiavimas švietimo ir mokymo srityje turėtų būti tikslingas, konkretus ir veiksmingas. Be to, turėtų būti dedamos papildomos pastangos, kad būtų iš anksto suplanuoti akivaizdūs ir apčiuopiami rezultatai, kurie būtų reguliariai ir struktūrizuoti pateikiami, peržiūrėti ir platinami per Europos ir nacionalinius forumus, tokiu būdu sukuriant pagrindą nuolatiniam vertinimui ir plėtrai;
- d) siekiant remti valstybių narių pastangas palengvinti numatytą aukštojo mokslo pertvarką Europoje ir skatinti aukštojo mokslo įstaigų bendradarbiavimą, turėtų būti užtikrinta glaudi ir struktūrizuota sinergija su EAME ir Bolonijos procesu, visų pirma kokybės užtikrinimo, pripažinimo, judumo ir skaidrumo priemonių srityje, vengiant lygiagrečių ar besidubliuojančių EAME jau sukurtų struktūrų ir priemonių;

- e) Kopenhagos procesas yra svarbus Europos bendradarbiavimo pagal atvirąjį koordinavimo metodą profesinio rengimo ir mokymo srityje aspektas, kuris padės siekti šioje programoje nustatytų strateginių prioritetų;
- f) turėtų būti stiprinamas tarpsektorinis bendradarbiavimas tarp atitinkamų ES iniciatyvų švietimo ir mokymo srityje ir susijusių politikos sričių ir sektorių iniciatyvų, visų pirma, užimtumo, socialinės politikos, mokslinių tyrimų, inovacijų, jaunimo ir kultūros srityse. Ypatingą dėmesį reikėtų skirti geresniam Švietimo komiteto ir Užimtumo komiteto dialogui skatinti, užtikrinant, kad būtų laiku keičiamasi informacija¹³. Kalbant apie Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimą, visų pirma jo pirmą, ketvirtą ir vienuoliktą principus, ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas jo stebėsenai, vykdomai pagal socialinių rodiklių suvestinę, kurią naudojant bus stebimos tendencijos ir pažanga visose valstybėse narėse ir kuria bus pasinaudota Europos semestre;
- g) kalbant konkrečiai apie „žinių kvadratą“ (švietimas, moksliniai tyrimai, inovacijos ir paslaugos visuomenei), ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas politikos ir finansavimo sinergijai tarp švietimo ir mokymo, mokslinių tyrimų ir inovacijų, visų pirma, EMTE ir Europos švietimo erdvės kontekste, kartu užtikrinant suderinamumą su EAME¹⁴;
- h) Europos bendradarbiavimui, ypač siekiant sukurti Europos švietimo erdvę, reikalingas skaidrus ir nuoseklus dialogas bei tinklaveika, atsižvelgiant į bendro kūrimo perspektyvą, ne tik tarp valstybių narių ir Komisijos, bet ir su visais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais;
- i) turėtų būti stiprinamas politinis dialogas su trečiosiomis valstybėmis ir bendradarbiavimas su tarptautinėmis organizacijomis, pavyzdžiui, Europos Taryba, EBPO ir UNESCO, tokiu būdu ne tik pateikiant įrodymus ir duomenis, bet ir suteikiant įkvėpimo ir atliekant naujų idėjų ir įvairių darbo metodų šaltinio funkciją palyginimo ir tobulinimo tikslais;

¹³ Priėmus 2020 m. vasario 27 d. Tarybos rezoliuciją dėl švietimo ir mokymo Europos semestro kontekste: informacija pagrįstų debatų dėl reformų ir investicijų užtikrinimas ir atsižvelgiant į ją, OL C 64, 2020 2 27, p. 1.

¹⁴ Šis darbas galėtų būti remiamas techniniu lygmeniu.

- j) programos „Erasmus+“, Europos struktūrinių fondų, iniciatyvos „REACT-EU“, Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir kitų Sąjungos finansavimo programų ir mechanizmų finansiniai ištekliai turėtų būti naudojami švietimo ir mokymo sistemoms stiprinti, atsižvelgiant į bendrą tikslą sukurti Europos švietimo erdvę ir į valstybių narių prioritetus, laikantis naujos programos strateginių prioritetų;
- k) siekiant sukurti Europos švietimo erdvę, atsižvelgiant į esminį švietimo ir mokymo vaidmenį atsigavimui ir socialinio bei ekonominio atsparumo didinimui, reikia daugiau dėmesio skirti investicijoms į švietimą. Komisija kartu su valstybėmis narėmis suintensyvins darbą investicijų srityje, be kita ko, intensyvinant diskusijas atitinkamuose aukšto lygio politiniuose forumuose, kai aktualu, pavyzdžiui, jungtiniuose ES finansų ministrų ir ES švietimo ministrų pasitarimuose, taip pat pasitarimuose su kitomis institucijomis, pavyzdžiui, Europos investicijų banku ir Europos Parlamentu¹⁵;
2. sėkmingas atvirojo koordinavimo metodo taikymas Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginėje programoje priklauso nuo valstybių narių politinio įsipareigojimo ir sustiprintų Tarybos gairių bei veiksmingų darbo metodų Europos lygmeniu, kurie turėtų būti grindžiami:
- a) darbo ciklais. Laikotarpis iki 2030 m. bus padalytas į du ciklus – pirmasis ciklas apims 5 metus nuo 2021 m. iki 2025 m. remiantis Komisijos komunikate dėl Europos švietimo erdvės pasiūlyto tvarkaraščio, o antrasis – iki 2030 m. Pirmasis ciklas turėtų padėti iki 2025 m. sukurti Europos švietimo erdvę;

¹⁵ Techniniu lygmeniu ši procesą remia ekspertų grupė kokybiškų investicijų į švietimą ir mokymą klausimais, padėdama išlaikyti dėmesį sutelktą į nacionalines ir regionines investicijas.

- b) prioritetinėmis sritimis. Taryba, atsižvelgdama į bendrą tikslą sukurti Europos švietimo erdvę ir ją toliau plėtoti, susitars dėl kiekvieno ciklo prioritetinių Europos bendradarbiavimo sričių, grindžiamų strateginiais prioritetais. Europos prioritetinės sritys turėtų suteikti galimybę visoms valstybėms narėms bendradarbiauti platesniais klausimais, taip pat sudarys sąlygas konkretesniam ir glaudesniam suinteresuotų valstybių narių bendradarbiavimui sprendžiant kylančius uždavinius ir klausimus, susijusius su konkrečiais politikos poreikiais. Pagal šią naują programą pirmam ciklui patvirtintos prioritetinės sritys išdėstytos III priede;
- c) tarpusavio mokymusi. Europos bendradarbiavimas pirmiau minėtose prioritetinėse srityse turėtų būti vykdomas pasitelkiant priemones, pavyzdžiui, tarpusavio mokymosi ir tarpusavio konsultavimo veiklą, konferencijas ir seminarus, praktinius seminarus, aukšto lygio forumus ar ekspertų grupes, komisijas, tyrimus ir analizes, žiniatinkliu grindžiamą bendradarbiavimą, ir, kai tikslinga, dalyvaujant atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams. Visos šios iniciatyvos turėtų būti plėtojamos remiantis aiškiai nustatytais įgaliojimais, tvarkaraščiais ir planuojamais rezultatais, kuriuos pasiūlo Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis;
- d) bendromis orientacinėmis priemonėmis ir metodais. Tarpusavio mokymasis gali būti įkvėptas orientacinių priemonių ir metodų, kurie grindžiami bendra analize ir padeda toliau plėtoti politiką įvairiais valdymo lygmenimis (ES, nacionaliniu, regioniniu, vietos, sektorių ir t. t.), kūrimo arba paskatinti juos kurti;
- e) valdymo mechanizmu. Pirmojo ciklo metu strateginėje programoje turėtų būti išlaikyti visi išbandyti ir patikrinti programos „ET 2020“ tarpusavio mokymosi sprendimai, pavyzdžiui, darbo grupės, kursai generaliniams direktoriams ir tarpusavio mokymosi priemonės, ir išlaikytas kitų atitinkamų valdymo organų dalyvavimas. Valstybės narės ir Komisija pritaikys šiuos sprendimus naujiems strateginiams prioritetams ir bendradarbiaus siekdamos nustatyti valdymo sprendimus, kad prireikus būtų sudarytos palankesnės sąlygos veiksmingam informacijos perdavimui iš techninio lygmens į politinį lygmenį ir koordinuoti darbą, kurį reikia atlikti pagal strateginę programą, nekuriant nereikalingų struktūrų ir nesukuriant papildomos naštos valstybėms narėms;

- f) rezultatų sklaida. Siekiant padidinti informuotumą ir poveikį nacionaliniu bei Europos lygmeniu, bendradarbiavimo rezultatai bus plačiai skleidžiami visiems atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams ir, kai tikslinga, aptariamais politiniu lygmeniu;
 - g) proceso stebėseną. Kad būtų skatinama siekti rezultatų pasitelkiant atvirąjį koordinavimo metodą ir išlaikant atsakomybę už procesą tiek nacionaliniu, tiek Europos lygiu, valstybės narės ir Komisija glaudžiai bendradarbiaus, kad apžvelgtų techniniu lygmeniu atliktą darbą, vertindamos procesą bei jo rezultatus. Metinė stebėseną taip pat bus vykdoma pasitelkiant Komisijos švietimo ir mokymo stebėsenos biuletenį, kuriame stebima pažanga siekiant visų sutartų ES lygmens tikslų ir rodiklių, įskaitant rodiklių komponentus švietimo ir mokymo srityje, taip pat prisidedama prie Europos semestro proceso;
 - h) pažangos ataskaitų teikimu. Pirmojo ciklo pabaigoje iki 2025 m. reikės dar kartą peržiūrėti prioritetines sritis, kad jos būtų pakoreguotos arba nustatytos naujos prioritetinės sritys kitam ciklui, remiantis dabartiniais uždaviniais ir atsižvelgiant į padarytą pažangą, be kita ko, kuriant valdymo sprendimus, kurie būtų proporcingi politiniam Europos švietimo erdvės užmojui. 2022 m. Komisija paskelbs Europos švietimo erdvės kūrimo pažangos ataskaitą, kurioje apžvelgs ir įvertins pasiekimus kuriant Europos švietimo erdvę pagal strateginio bendradarbiavimo programą ir prireikus pasiūlys tolesnius veiksmus, o 2023 m. taip pat surengs laikotarpio vidurio peržiūros renginį. Ir į pažangos ataskaitą, ir į laikotarpio vidurio peržiūrą bus atsižvelgta ir Tarybos susitarime dėl galimų naujų prioritetinių sričių po 2025 m.;
3. 2025 m. Komisija paskelbs išsamią ataskaitą dėl Europos švietimo erdvės. Remdamasi šiuo įvertinimu, Taryba peržiūrės strateginę programą, įskaitant ES lygmens tikslus, valdymo struktūrą ir darbo metodus, ir atliks atitinkamai būtinus pakoregavimus antrajam ciklui, kad būtų prisitaikyta prie Europos švietimo erdvės realybės ir poreikių arba kitų svarbių pokyčių Europos Sąjungoje,

PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ, ATSIŽVELGIANT Į NACIONALINES APLINKYBES:

1. remiant Komisijai ir taikant atvirąjį koordinavimo metodą bendradarbiauti, kaip nurodyta šioje rezoliucijoje, kad būtų stiprinamas Europos bendradarbiavimas švietimo ir mokymo srityje laikotarpiu iki 2030 m., remiantis penkiais strateginiais prioritetais, pirmiau išdėstytais principais ir darbo metodais, taip pat sutartomis kiekvieno ciklo prioritetinėmis sritimis (pirmo ciklo (2021–2025 m.) prioritetinės sritys išdėstytos III priede);
2. remiantis nacionaliniais prioritetais ir deramai atsižvelgiant į nacionalines kompetencijas švietimo ir mokymo srityje, apsvarstyti nacionalinio lygmens priemones, kuriomis būtų siekiama pažangos įgyvendinant strateginėje programoje nustatytus strateginius prioritetus bei prisidedama prie bendro Europos švietimo erdvės kūrimo ir šio dokumento II priede nurodytų ES lygmens tikslų įgyvendinimo. Semtis įkvėpimo iš tarpusavio mokymosi Europos lygmeniu formuojant nacionalinę švietimo ir mokymo politiką;
3. kai tinkama, apsvarstyti, kaip ir koku mastu jos gali prisidėti prie bendro ES lygmens tikslų įgyvendinimo nacionalinėmis priemonėmis ir veiksmais, taip nustatant nacionalinius tikslus atsižvelgiant į jų švietimo ir mokymo sistemų ypatumus ir nacionalines aplinkybes, įskaitant COVID-19 krizės poveikį ekonomikai ir visuomenei, taip pat pačiame švietimo ir mokymo sektoriuje;
4. remti pirmiau nurodytą valdymo struktūrą ir pasirinktus darbo metodus, prisiimant atsakomybę už procesą;
5. veiksmingai naudotis ES politika ir finansavimo priemonėmis siekiant remti nacionalinių priemonių ir veiksmų įgyvendinimą, kad būtų padaryta pažanga siekiant strateginių prioritetų ir susijusių tikslų ES ir nacionaliniu lygmenimis, visų pirma ekonomikos gaivinimo ir žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos kontekste,

PRAŠO KOMISIJOS, LAIKANTIS SUTARČIŲ IR VISAPUSIŠKAI GERBIANT SUBSIDIARUMO PRINCIPĄ:

1. laikotarpiu iki 2030 m. remti valstybes nares ir dirbti kartu su jomis bendradarbiaujant pagal šią programą, remiantis penkiais strateginiais prioritetais, pirmiau nurodytais principais ir darbo metodais, taip pat ES lygmens tikslais bei susitartomis prioritetinėmis sritimis, išdėstytais atitinkamai II ir III prieduose;
2. bendradarbiauti su valstybėmis narėmis iki 2021 m. pabaigos, kad būtų susitarta dėl tinkamos valdymo struktūros siekiant koordinuoti darbą ir suteikti kryptį strateginės programos plėtojimui, įgyvendinant visa apimančią tikslą – sukurti Europos švietimo erdvę ir toliau ją plėtoti, taip pat apsvarstant klausimus, kurie turi būti pateikti aukštesnio lygio politinėms diskusijoms, nesukuriant papildomos naštos valstybėms narėms, kartu užtikrinant jų atsakomybę už procesą;
3. bendradarbiauti su valstybėmis narėmis ir teikti konkrečią paramą vietos, regioninėms ir nacionalinėms valdžios institucijoms, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos tarpusavio mokymuisi, analizei ir keitimuisi gerąją patirtimi investicijų į švietimo infrastruktūrą srityje;
4. išanalizuoti, visų pirma pasitelkiant pažangos ataskaitas, kokių mastu buvo pasiekti šios programos strateginiai prioritetai, susiję su Europos švietimo erdvės sukūrimu, taip pat Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje nacionaliniu lygmeniu;
5. remiantis Rodiklių ir lyginamųjų standartų nuolatinės grupės ekspertų nuomone ir pasinaudojant ja, rengti pasiūlymus dėl galimų rodiklių arba ES lygmens tikslų įtraukties ir lygybės, mokytojo profesijos, taip pat tvarumo, įskaitant švietimo ir mokymo sistemų žalinimą, srityse;

6. bendradarbiauti su valstybėmis narėmis siekiant išanalizuoti, kaip pagerinti duomenų rinkimą ir esamų ES lygmenų tikslų ir rodiklių analizę, siekiant skatinti faktais grindžiamą politikos formavimą, be kita ko, pasinaudojant Rodiklių ir lyginamųjų standartų nuolatinės grupės ekspertinėmis žiniomis, ir pranešti Tarybai apie šias diskusijas;
7. bendradarbiauti su valstybėmis narėmis siekiant po 2025 m. išnagrinėti ES tikslus ir rodiklius, kurių vykdymui nustatyti terminai nesutampa su dešimties metų laikotarpiu, kurį apima ši sistema, pranešant Tarybai apie galimas naujas šių tikslų ir rodiklių vertes;
8. pateikti ir reguliariai atnaujinti vykdomos ir planuojamos politikos, bendradarbiavimo priemonių, finansavimo priemonių, iniciatyvų ir tikslinių kvietimų Sąjungos lygmeniu, kuriais prisidedama prie Europos švietimo erdvės kūrimo ir Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje plėtojimo, sisteminę apžvalgą ir veiksmų gaires;
9. pateikti Europos socialinių teisių ramsčio, visų pirma, jo pirmojo, ketvirtojo ir vienuoliktojo principų, įgyvendinimo veiksmų planą;
10. sukurti Europos švietimo erdvės platformą, kuri atliktų interaktyvių viešųjų vartų funkciją, kad padėtų valstybėms narėms ir suinteresuotiesiems subjektams gauti prieigą prie informacijos, veiksmų, paslaugų, priemonių, rezultatų, taip pat skatintų bendradarbiavimą ir mainus.

POLITINIS KONTEKSTAS

1. Tarybos išvados dėl Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos („ET 2020“) (2009 m. gegužės 12 d.)
2. Tarybos rezoliucija dėl atnaujintos Europos suaugusiųjų mokymosi darbotvarkės (2011 m. gruodžio 20 d.)
3. Tarybos rekomendacija dėl neformaliojo mokymosi ir savišvietos rezultatų patvirtinimo (2012 m. gruodžio 20 d.)
4. Deklaracija dėl pilietiškumo ir bendrų laisvės, tolerancijos ir nediskriminavimo vertybių skatinimo pasitelkiant švietimą (2015 m. kovo 17 d., Paryžius)
5. 2015 m. Tarybos ir Komisijos Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos („ET 2020“) įgyvendinimo bendra ataskaita – Nauji Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje prioritetai (2015 m. lapkričio 23–24 d.)
6. Tarybos išvados dėl mokyklos nebaigusių asmenų skaičiaus mažinimo ir sėkmingo mokymosi mokykloje skatinimo (2015 m. lapkričio 23–24 d.)
7. Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų rezoliucija dėl socialinio bei ekonominio vystymosi ir įtraukimo skatinimo ES pasitelkiant švietimą: švietimo ir mokymo indėlis į 2016 m. Europos semestrą (2016 m. vasario 24 d.)
8. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Nauja Europos įgūdžių darbotvarkė“ (2016 m. birželio 10 d.)
9. Tarybos rekomendacija dėl įgūdžių tobulinimo kryptių – naujų galimybių suaugusiesiems (2016 m. gruodžio 19 d.)

10. Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų išvados dėl įtraukties įvairovėje siekiant visiems užtikrinti aukštos kokybės švietimą (2017 m. vasario 17 d.)
11. Tarybos rekomendacija dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sandaros (2017 m. gegužės 22 d.)
12. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europinės tapatybės stiprinimas per švietimą ir kultūrą. Europos Komisijos įnašas Geteborgo vadovų susitikime“ (2017 m. lapkričio 17 d.)
13. Tarybos rekomendacija dėl absolventų karjeros stebėjimo (2017 m. lapkričio 20 d.)
14. Tarybos išvados dėl mokyklų raidos ir aukštos kokybės mokymo (2017 m. lapkričio 20 d.)
15. Tarybos išvados dėl atnaujintos ES aukštojo mokslo darbotvarkės (2017 m. lapkričio 20 d.)
16. Europos Vadovų Tarybos išvados (2017 m. gruodžio 14 d.)
17. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl skaitmeninio švietimo veiksmų plano (2018 m. sausio 17 d.)
18. Tarybos rekomendacija dėl kokybiškos ir veiksmingos pameistrystės europinės sistemos (2018 m. kovo 15 d.)
19. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2018/646 dėl bendros geresnių paslaugų, susijusių su įgūdžiais ir kvalifikacijomis, teikimo sistemos („Europass“) (2018 m. balandžio 18 d.)
20. Tarybos rekomendacija dėl bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų (2018 m. gegužės 22 d.)

21. Tarybos rekomendacija dėl bendrų vertybių, įtraukaus švietimo ir europinio mokymo aspekto propagavimo (2018 m. gegužės 22 d.)
22. Tarybos išvados dėl artėjimo prie Europos švietimo erdvės vizijos (2018 m. gegužės 22 d.)
23. Tarybos rekomendacija dėl aukštojo mokslo, vidurinio ugdymo ir mokymo kvalifikacijų bei mokymosi užsienyje laikotarpių rezultatų automatinio tarpusavio pripažinimo skatinimo (2018 m. lapkričio 26 d.)
24. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Suderintas dirbtinio intelekto planas“ (2018 m. gruodžio 7 d.)
25. Tarybos rekomendacija dėl visapusiško požiūrio į kalbų mokymą ir mokymąsi (2019 m. gegužės 22 d.)
26. Tarybos rekomendacija dėl kokybiškų ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros sistemų (2019 m. gegužės 22 d.)
27. Tarybos išvados dėl aukšto skaitmeninio lygio Europos ateities po 2020 m. „Skaitmeninio ir ekonominio konkurencingumo visoje Sąjungoje ir skaitmeninės sanglaudos stiprinimas“ (2019 m. birželio 7 d.)
28. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos žaliasis kursas“ (2019 m. gruodžio 11 d.)
29. Tarybos išvados dėl mokymosi visą gyvenimą politikos esminio vaidmens įgalinant visuomenes spręsti technologinių pokyčių ir perėjimo prie žaliosios ekonomikos klausimus remiant integracinį ir tvarų augimą (2019 m. lapkričio 8 d.)
30. Tarybos išvados „Siekiant vis darnesnės Sąjungos iki 2030 m.“ (2019 m. balandžio 9 d.)

31. Europos Vadovų Taryba: nauja 2019–2024 m. strateginė darbotvarkė (2019 m. birželio 20 d.)
32. Tarybos rezoliucija dėl tolesnio Europos švietimo erdvės plėtojimo siekiant remti į ateitį orientuotas švietimo ir mokymo sistemas (2019 m. lapkričio 8 d.)
33. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Tvirta socialinė Europa teisingai pertvarkai užtikrinti“ (2020 m. sausio 14 d.)
34. Tarybos rezoliucija dėl švietimo ir mokymo Europos semestro kontekste: informacija pagrįstų debatų dėl reformų ir investicijų užtikrinimas (2020 m. vasario 20 d.)
35. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Nauja Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų erdvė (EMTE)“ (2020 m. rugsėjo 30 d.)
36. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos švietimo erdvės sukūrimas iki 2025 m.“ (2020 m. rugsėjo 30 d.)
37. Tarybos išvados dėl Europos mokytojų ir dėstytojų ateities (2020 m. gegužės 25 d.)
38. Tarybos išvados dėl kovos su COVID-19 krize švietimo ir mokymo srityje (2020 m. birželio 16 d.)
39. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos įgūdžių darbotvarkė, kuria siekiama tvaraus konkurencingumo, socialinio sąžiningumo ir atsparumo“ (2020 m. liepos 1 d.)
40. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „2021–2027 m. skaitmeninio švietimo veiksmų planas. Švietimo ir mokymo pritaikymas prie skaitmeninio amžiaus“ (2020 m. rugsėjo 30 d.)

41. Tarybos rekomendacija dėl profesinio rengimo ir mokymo siekiant tvaraus konkurencingumo, socialinio sąžiningumo ir atsparumo (2020 m. lapkričio 24 d.)
 42. Tarybos išvados dėl skaitmeninio švietimo Europos žinių visuomenėje (2020 m. lapkričio 24 d.)
 43. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „2021–2024 m. Integracijos ir įtraukties veiksmų planas“ (2020 m. lapkričio 24 d.)
 44. Romoje įvykusio ministrų susitikimo komunikatas (2020 m. lapkričio 19 d.)
 45. Osnabriuko deklaracija profesinio rengimo ir mokymo srityje kaip ekonomikos atsigavimą ir teisingą perėjimą prie skaitmeninės ir žaliosios ekonomikos įgalinanti priemonė (2020 m. lapkričio 30 d.)
-

ES LYGMENS TIKSLAI – vidutinių Europos rezultatų švietimo ir mokymo srityje orientaciniai lygiai

Vidutinių Europos rezultatų švietimo ir mokymo srityje orientaciniai lygiai („ES lygmens tikslai“), kurie yra pažangos stebėsenos ir iššūkių nustatymo, o taip pat faktais grindžiamos politikos formavimo sistemingai renkant ir analizuojant tarptautiniu mastu palyginamus duomenis pagalbinė priemonė, turėtų padėti siekti 2021–2030 m. laikotarpio strateginių prioritetų, išdėstytų pirmiau nurodytoje rezoliucijoje. Jie turėtų būti grindžiami tik palyginamais ir patikimais duomenimis ir jais turėtų būti atsižvelgiama į skirtingą atskirų valstybių narių padėtį¹⁶. Jų nereikėtų laikyti konkrečiais tikslais, kuriuos atskiros šalys turi pasiekti iki 2025 m. ar 2030 m. Kaip aprašyta šioje rezoliucijoje, valstybių narių prašoma apsvarstyti galimybę nustatyti lygiaverčius nacionalinius tikslus.

Remdamosi tuo, valstybės narės pritaria šiems septyniems siektiniams ES lygmens tikslams:

1. Nepakankamus pagrindinius įgūdžius turintys penkiolikmečiai¹⁷

Iki 2030 m. penkiolikmečių, kurių skaitymo, matematikos ir gamtos mokslų gebėjimai nepakankami, dalis turėtų būti mažesnė nei 15 %.

¹⁶ Šiais tikslais taip pat turėtų būti atsižvelgta į skirtingas valstybių narių aplinkybes ir tai, kad pagal tarptautines prognozes 2020 m. ir 2021 m. gali skirtis pradžios data dėl didelio COVID-19 pandemijos poveikio ES švietimo ir mokymo sistemoms.

¹⁷ Duomenų šaltinis – Tarptautinio moksleivių vertinimo programa (PISA); juos rinko ir administravo EBPO. Pagal šį tikslą vertinama penkiolikmečių, kurie pagal PISA skalę nepasiekia 2 lygio skaitymo, matematikos ar gamtos mokslų srityje, dalis.

2. Nepakankamus skaitmeninius įgūdžius turintys aštuntokai¹⁸

Iki 2030 m. aštuntokų, kurių kompiuterinis ir informacinis raštingumas nepakankamas, dalis turėtų būti mažesnė nei 15 %;

3. Dalyvavimas ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros sistemoje¹⁹

Ne vėliau kaip 2030 m. bent 96 % vaikų nuo trejų metų amžiaus iki privalomojo pradinio ugdymo pradžios amžiaus turėtų dalyvauti ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros sistemoje.

4. Ankstyvas pasitraukimas iš švietimo ir mokymo sistemos²⁰

Ne vėliau kaip 2030 m. anksti iš švietimo ir mokymo sistemos pasitraukusių asmenų dalis turėtų būti mažesnė nei 9 %.

5. Įgytas aukštasis išsilavinimas²¹

Iki 2030 m. 25–34 metų amžiaus asmenų, įgijusių aukštąjį išsilavinimą, dalis turėtų būti ne mažesnė kaip 45 %.

¹⁸ Šis tikslas grindžiamas Tarptautinės švietimo pasiekimų vertinimo asociacijos atliktoje Tarptautinėje kompiuterinio ir informacinio raštingumo tyrime (ICILS) pateikta kompiuterinio ir informacinio raštingumo apžvalga. ICILS tikslinė grupė apima mokinius aštuntaisiais mokslo metais.

¹⁹ Duomenų šaltinis – Eurostatas, duomenų kodas internete: [[educ_uoe_enra21](#)].

²⁰ Eurostatas, ES darbo jėgos tyrimas. Duomenų kodas internete: [[edat_lfse_14](#)] tai yra, 18–24 metų amžiaus asmenų, turinčių tik pagrindinį ar žemesnį išsilavinimą ir nebedalyvaujančių švietimo ar mokymo sistemose, dalis. Šį ES lygmens tikslą papildys papildomas įgyto vidurinio išsilavinimo rodiklis, kuriuo matuojama 20–24 metų amžiaus asmenų, įgijusių bent vidurinį išsilavinimą, dalis remiantis Eurostato ES darbo jėgos tyrimo duomenimis. Duomenų kodas internete: [[edat_lfse_03](#)].

²¹ Eurostatas, ES darbo jėgos tyrimas. Duomenų kodas internete: [[edat_lfse_03](#)].

6. Galimybė profesinio rengimo ir mokymo įstaigų absolventams mokytis darbo vietoje²²

Neseniai profesinio rengimo ir mokymo įstaigas baigusiu absolventų, kurie profesinio rengimo ir mokymo laikotarpiu naudojami mokymosi darbo vietoje galimybėmis, dalis iki 2025 m. turėtų būti bent 60 %.

7. Suaugusiųjų dalyvavimas mokymosi procese²³

Iki 2025 m. bent 47 % 25–64 metų amžiaus suaugusiųjų turėtų būti dalyvavę mokymosi programose per paskutinius 12 mėnesių.

²² Tai apims 20–34 m. amžiaus asmenų, baigusiu mokytis prieš 1–3 metus, grupę. Šis rodiklis bus grindžiamas duomenimis, kurie bus renkami nuo 2021 m., atliekant Eurostato ES darbo jėgos tyrimą (ES DJT), kaip nurodyta Komisijos įgyvendinimo reglamente (ES) 2019/2240 pateiktame kintamojo identifikatoriaus „HATWORK“ aprašyme. Tai susiję su darbo patirtimi darbo vietoje rinkos arba ne rinkos vietoje (t. y. bendrovėje, valstybės institucijoje arba ne pelno organizacijoje), įtraukta į oficialią mokymo programą, pagal kurią sėkmingai įgytas aukščiausio lygio išsilavinimas. Jei respondentas turi darbo patirties keliose vietose, reikėtų atsižvelgti į bendrą visos darbo patirties trukmę. Darbo patirtis turėtų būti išreikšta etato ekvivalentais.

²³ Eurostatas, ES darbo jėgos tyrimo duomenų rinkinys nuo 2022 m. Atsižvelgiant į tai, kad 2022 m. planuojama pakeisti duomenų šaltinį (ES darbo jėgos tyrimas turėtų pakeisti suaugusiųjų švietimo tyrimą), šis tikslas turėtų būti patvirtintas 2023 m. remiantis su naujuoju duomenų šaltiniu susijusia patirtimi. Komisija, bendradarbiaudama su Rodiklių ir lyginamųjų standartų nuolatine grupe, įvertins šių pokyčių poveikį 2023 m. palygindama suaugusiųjų švietimo tyrimo ir ES darbo jėgos tyrimo rezultatus ir apsvaistys galimus ES darbo jėgos tyrimo metodikos arba tikslo lygmens pakeitimus. Remdamasi šiuo įvertinimu Taryba nuspręs dėl galimo tikslo lygmens pritaikymo.

EUROPOS BENDRADARBIAVIMO ŠVIETIMO IR MOKYMO SRITYJE PRIORITETINĖS
SRITYS PIRMO CIKLO METU (2021–2025 m.)

Norint daryti pažangą Europos bendradarbiavimo strateginėje programoje išdėstytų penkių strateginių prioritetų srityje, prioritetinių sričių, konkrečių siekių ir veiksmų²⁴ nustatymas konkrečiam darbo ciklui turėtų padėti padidinti Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje veiksmingumą, taip pat atsižvelgti į individualius valstybių narių poreikius, be kita ko, kai susiduriama su naujomis aplinkybėmis ir iššūkiais.

Šioje rezoliucijoje nurodytos prioritetinės sritys ir aktualiausi konkretūs siekiai ir veiksmai atspindi poreikį: i) tęsti bendradarbiavimą srityse, kuriose tebėra svarbių iššūkių ir kurios yra susijusios su pastarojo meto iššūkiais; ii) plėtoti bendradarbiavimą srityse, kurios laikomos ypatingai svarbiomis šio darbo ciklo metu.

Jei valstybės narės mano esant būtina, darbas konkrečiose prioritetinėse srityse gali būti tęsiamas tolesnių darbo ciklų metu, tinkamai atsižvelgiant į subsidiarumą ir nacionalines aplinkybes.

²⁴ Nurodant siūlomus būsimus veiksmus ar iniciatyvas šiose prioritetinėse srityse nenumatoma jokių būsimų sprendimų, kurie turi būti priimti atitinkamu lygmeniu.

1 prioritinė sritis. Kokybė, lygybė, įtrauktis ir sėkmė švietimo ir mokymo srityje

Konkretūs siekiai ir veiksmai

- i) Skatinti įgyti bendrąsias kompetencijas²⁵, įskaitant pagrindinius įgūdžius, kurios yra būtina sąlyga siekiant klestėti gyvenime, rasti ar kurti lūkesčius patenkinančias darbo vietas ir tapti aktyviais piliečiais.
- ii) Skatinti ir remti kalbų mokymą ir mokymąsi ir daugiakalbystę, sudarant sąlygas besimokantiejiems, mokytojams pasinaudoti tikra Europos mokymosi erdve, toliau įgyvendinant 2019 m. Tarybos rekomendaciją dėl visapusiško požiūrio į kalbų mokymą ir mokymąsi, be kita ko, profesinio rengimo ir mokymo srityje.
- iii) Suteikti europinę perspektyvą švietimo ir mokymo srityje, suteikiant besimokantiejiems galimybę suprasti, ką visa Europa ir ypač Sąjunga reiškia jų kasdieniame gyvenime, be kita ko, išplečiant ir stiprinant „Jean Monnet“ veiksmus.
- iv) Švietimo ir mokymo įstaigas išlaikyti kaip saugią aplinką – be smurto, patyčių, žalingos retorikos, dezinformacijos ir visų formų diskriminacijos, be kita ko, toliau įgyvendinant 2018 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendaciją dėl bendrų vertybių, įtraukaus švietimo ir europinio mokymo aspekto propagavimo.
- v) Skatinti saugią ir palankią mokyklos aplinką, nes tai yra būtina sąlyga pirmiau nurodytiems konkretiems siekiams, pavyzdžiui, kovoti su diskriminacija, rasizmu, seksizmu, segregacija, patyčiomis (įskaitant patyčias kibernetinėje erdvėje), smurtu ir stereotipais, įgyvendinti ir visų besimokančiųjų asmeninei gerovei užtikrinti.

²⁵ Kaip išdėstyta 2018 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendacijoje dėl bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų, OL C 189, 2018 6 4, p. 1.

- vi) Padėti visiems besimokantiems pasiekti bazinį pagrindinių įgūdžių lygį, ypatingą dėmesį skiriant grupėms, kurioms kyla prastų mokymosi rezultatų ir mokyklos nebaigimo rizika, be kita ko, identifikuoti veiksmingas politikos reformas, kurios užtikrintų geresnius rezultatus pagrindinių įgūdžių srityje, konkrečiai dėl mokymo programos ir (arba) vertinimo, taip pat institucijų ir darbuotojų gebėjimo būti novatoriškais ir kurti savo mokymosi metodus bei aplinką.
- vii) Propaguoti sėkmingas švietimo strategijas nacionaliniu lygmeniu, siekiant skatinti, kad visi besimokantieji sėkmingai užbaigtų švietimo ir mokymo trajektorijas, ir mažinti anksti iš švietimo ir mokymo sistemos pasitraukusių asmenų skaičių ir prastus mokymosi rezultatus, remiant visos mokyklos bendruomenės dalyvavimu grindžiamą požiūrį su bendra įtraukia į besimokantįjį orientuota švietimo vizija.
- viii) Spręsti didėjančios besimokančiųjų įvairovės klausimą ir didinti visų besimokančiųjų, įskaitant nepalankioje padėtyje esančių ir pažeidžiamų grupių, pavyzdžiui, specialiųjų mokymosi poreikių turinčių besimokančiųjų, mažumų, migrantų kilmės asmenų ir romų, taip pat turinčių mažiau galimybių dėl jų geografinės padėties ir (arba) nepalankios socioekonominės padėties, galimybes gauti kokybiškas įtraukaus švietimo ir mokymo paslaugas.
- ix) Įgyvendinti Europos kokybiško ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros sistemų kokybės sistemą.
- x) Spręsti lyčių nelygybės švietimo ir mokymo srityje ir nevienodų mergaičių ir berniukų galimybių klausimą, skatinant didesnę lyčių pusiausvyrą grindžiamą išsilavinimo krypties pasirinkimą, kovojant su lyčių stereotipais švietime ir darant karjerą švietimo srityje ir juos naikinant, visų pirma, gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos, menų ir matematikos (angl. STEAM) studijų srityse, sprendžiant tokius klausimus kaip prasti berniukų mokymosi rezultatai, patyčios ir seksualinis priekabiavimas, taip pat plėtojant labiau lyčiai atžvalgų požiūrį švietimo ir mokymo procesuose bei institucijose.

- xi) Remti duomenų rinkimą ir inovacijas siekiant įtraukaus ir lyčių lygybe pagrįsto švietimo.
- xii) Visais švietimo ir mokymo lygmenimis ir visų rūšių švietimo ir mokymo srityse skatinti pilietinius, tarpkultūrinius ir socialinius gebėjimus, savitarpio supratimą ir pagarbą, atsakomybę už demokratines vertybes ir pagrindines teises²⁶.
- xiii) Skatinti, vertinti ir pripažinti neformalųjį mokymąsi, įskaitant savanorišką veiklą, ir didinti tarpvalstybinės solidarumo veiklos įtraukumą, kokybę ir pripažinimą.
- xiv) Ugdyti etišką elgesį ir kritinį mąstymą, taip pat lavinti skaitmeninį raštingumą ir gebėjimą naudotis žiniasklaidos priemonėmis.
- xv) Skatinti tvarias investicijas į kokybišką ir įtraukų švietimą ir mokymą.

²⁶ Kaip nurodyta deklaracijoje dėl pilietiškumo ir bendrų laisvės, tolerancijos ir nediskriminavimo vertybių skatinimo pasitelkiant švietimą.

2 prioritinė sritis. Mokymasis visą gyvenimą ir judumas

Konkretūs siekiai ir veiksmai

- i) Pradėti iš naujo įgyvendinti mokymosi visą gyvenimą strategijas bei tęsti jų įgyvendinimą ir skirti dėmesio švietimo ir mokymo pereinamiesiems etapams, kartu, pasitelkiant aukštos kokybės profesinį orientavimą, skatinant perėjimą į profesinį rengimą ir mokymą, aukštąjį mokslą ir suaugusiųjų švietimo bei tarp šių etapų, įskaitant neformalųjį ir savaiminį mokymąsi, ir iš švietimo ir mokymosi sistemos į darbo rinką.
- ii) Užtikrinti, kad mokymosi visą gyvenimą strategijos būtų tvirtesnės ir įtraukesnės, kad anksti iš švietimo sistemos pasitraukę asmenys galėtų į ją grįžti lanksčiomis formomis per visą gyvenimą, o tie, kuriems to reikia, visais gyvenimo etapais turėtų galimybę mokytis pagal aukštojo mokslo ir profesinio mokymo programas, kad galėtų atnaujinti įgūdžius arba juos įgyti (įgūdžių tobulinimas ir perkvalifikavimas), kurių reikia būsimose darbo vietose.
- iii) Užtikrinti, kad švietimo ir mokymo sistemos, įskaitant suaugusiųjų švietimo sistemas, padėtų visiems besimokantiesiems patekti į kintančią darbo rinką ir prisidėtų prie jų asmeninio tobulėjimo, taptų lankstesnės, atsparesnės, geriau parengtos ateities iššūkiams, patrauklesnės ir geriau pritaikytos prie žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos, teiktų įgūdžių tobulinimo ir atnaujinimo galimybių visą profesinį gyvenimą ir stiprintų bendradarbiavimą su kitais suinteresuotaisiais subjektais, pavyzdžiui, įmonėmis ar kitomis darbo vietomis.
- iv) Įgyvendinti Osnabriuko deklaraciją profesinio rengimo ir mokymo srityje kaip ekonomikos atsigavimą ir teisingą perėjimą prie skaitmeninės ir žaliosios ekonomikos įgalinančią priemonę.
- v) Stiprinti aukštojo mokslo ir profesinio rengimo ir mokymo sistemų pagrindinį vaidmenį remiant mokymąsi visą gyvenimą ir pasiekiant įvairesnę studentų auditoriją. Mikrokredencialų koncepcijos analizė ir naudojimas gali padėti išplėsti mokymosi galimybes ir galėtų sustiprinti aukštojo mokslo bei profesinio rengimo ir mokymo vaidmenį mokymosi visą gyvenimą srityje, suteikiant lankstesnes mokymosi galimybes ir modulinio mokymosi galimybes ir siūlant įtraukesnes mokymosi trajektorijas.

- vi) Atnaujinti atnaujintą Europos suaugusiųjų švietimo darbotvarkę.
- vii) Skatinti laisvę besimokantiesiems, mokytojams ir kitiems švietimo ir mokymo darbuotojams laisvai judėti, o institucijoms – laisvai tarpusavyje bendrauti Europoje ir už jos ribų, pasitelkiant judumą mokymosi tikslais ir tarpvalstybinį bendradarbiavimą. Reikia dėti daugiau pastangų siekiant pašalinti esamas kliūtis ir barjerus visų rūšių judumui mokymosi ir mokymo tikslais, įskaitant klausimus, susijusius su prieinamumu, orientavimu, paslaugomis studentams ir pripažinimu.
- viii) Atnaujinti judumo mokymosi tikslais sistemą, papildančią sustiprintą programą „Erasmus+“, kad būtų sudarytos judumo galimybės gerokai platesnei dalyvių įvairovei, skatinamas žaliasis ir skaitmeninis judumas, be kita ko, derinant internetinius ir fizinius mainus, ir skatinamas subalansuotas judumas.
- ix) Toliau siekti, kad būtų visapusiškai įgyvendinama Tarybos rekomendacija dėl aukštojo mokslo, vidurinio ugdymo ir mokymo kvalifikacijų bei mokymosi užsienyje laikotarpių rezultatų automatinio tarpusavio pripažinimo skatinimo (2018 m. lapkričio 26 d.).

3 prioritėtinė sritis. Mokytojai

Konkretūs siekiai ir veiksmai

- i) Visais lygmenimis ir visų švietimo ir mokymo rūšių atžvilgiu stiprinti geriausių ir tinkamiausių kandidatų į mokytojus ir pedagogus įdarbinimą ir atranką.
- ii) Didinti mokytojo ir pedagogo profesijos patrauklumą ir gerinti jos statusą, ją iš naujo įvertinant socialiniu ir finansiniu požiūriu, be kita ko, pasitelkiant numatytą Europos novatoriško mokymo apdovanojimą.
- iii) Išnagrinėti galimybę parengti nacionalinių karjeros sistemų kūrimo ir orientavimo visą gyvenimą Europos vadovą, taip skatinant mokyklinio ugdymo specialistų karjeros plėtotę.
- iv) Išnagrinėti galimybę parengti politikos priemones, kurių forma būtų mokytojų kompetencijos sistemos, siekiant padidinti pirminio mokytojų rengimo programų aktualumą, taip pat nuolatinio profesinio tobulėjimo galimybių plėtojimą ir teikti orientavimo paslaugas mokytojams jų karjeros plėtotėje.
- v) Remti pirminį rengimą, pradedantiesiems darbuotojams skirtą mokymą ir tęstinį profesinį tobulėjimą visais lygmenimis, visų pirma siekiant spręsti padidėjusios besimokančiųjų įvairovės ir jų specifinių poreikių, ankstyvo pasitraukimo iš švietimo ir mokymo sistemos klausimus skatinant mokymąsi darbo vietoje, remti pagrindinių ir aukšto lygio skaitmeninių kompetencijų ir novatoriškos pedagogikos plėtojimą, be kita ko, užtikrinant, kad mokytojų rengimas apimtų mokytojų kompetencijas mokytis skaitmeninėje aplinkoje.

- vi) Kurti mokytojų rengimo įstaigų tinklus pasitelkiant siūlomas „Erasmus“ mokytojų akademijas, siekiant skatinti veiklos bendruomenes, suteikti mokymosi galimybių mokytojams, remti inovacijas ir prisidėti prie nacionalinės ir europinės mokytojų rengimo politikos.
- vii) Remti mokymo kompetencijos skatinimą visais švietimo ir mokymo lygmenimis, vykdant veiksmingą mokymosi ir struktūrinių paskatų organizavimą, propaguojant tinkamus paramos mechanizmus, infrastruktūrą ir mokymo medžiagą bei moksliniais tyrimais grindžiamą mokytojų rengimą, taip pat ieškant mokytojų rengimo kokybės naujų vertinimo būdų.
- viii) Padėti mokytojams susitvarkyti su kalbų ir kultūrų įvairove švietimo ir mokymo įstaigose.
- ix) Išnagrinėti galimybę sukurti politikos metmenis, kuriais būtų siekiama padidinti mokytojų judumo mokymosi tikslais intensyvumą ir kokybę Europoje, atsižvelgiant į jų faktinius judumo poreikius.
- x) Sukurti priemones ir nustatyti mechanizmus, kuriais būtų gerinamos darbo sąlygos ir sprendžiamas streso darbe klausimas, siekiant skatinti mokytojų ir pedagoginių bei švietimo darbuotojų gerovę.
- xi) Siekti sumažinti lyčių nelygybę visuose švietimo ir mokymo lygmenyse ir visų rūšių švietimo ir mokymo profesijų atžvilgiu.
- xii) Užtikrinti, kad pagal mokytojų rengimo programas visų švietimo ir mokymo programų lygmenų ir rūšių mokytojai taip pat būtų rengiami jų itin svarbiam vaidmeniui – suteikti besimokantiesiems gebėjimų gyventi, dirbti ir veikti siekiant darnaus vystymosi, ir stiprinti visų besimokančiųjų gerovę ir psichikos sveikatą.

4 prioritinė sritis. Aukštasis mokslas

Konkretūs siekiai ir veiksmai

- i) Skatinti glaudesnę ir gilesnę aukštojo mokslo institucijų bendradarbiavimą, konkrečiai propaguojant ir skatinant sklandų tarptautinį bendradarbiavimą, kuris sudarys sąlygas aukštojo mokslo institucijų aljansams, pavyzdžiui, aljansams, dalyvaujantiems iniciatyvoje „Europos universitetai“, išnaudoti savo pranašumus ir kartu užtikrinti transformuojamojo pobūdžio aukštąjį mokslą.
- ii) Dalyvauti įgyvendinant iniciatyvą „Europos universitetai“ pagal programą „Erasmus+“, užtikrinant sinergiją su programa „Europos horizontas“ ir kitomis finansavimo priemonėmis.
- iii) Parengti aukštojo mokslo transformacijos darbotvarkę, kurioje daugiausia dėmesio būtų skiriama įtraukčiai, inovacijoms, junglumui, skaitmeniniam ir ekologiniam parengtumui bei tarptautiniam konkurencingumui, taip pat pagrindinėms akademinėms vertybėms ir aukštiems etikos principams, taip pat užimtumui ir įsidarbinimo galimybėms.
- iv) Skatinti subalansuotus judumo srautus ir optimalią protų apykaitą.
- v) Skatinti aukštojo mokslo institucijų kaip pagrindinių „žinių keturkampio“ (švietimas, moksliniai tyrimai, inovacijos ir paslaugos visuomenei) dalyvių vaidmenį, stiprinti aukštojo mokslo ir mokslinių tyrimų sričių sinergiją ir sudaryti palankesnes sąlygas tolesniam jų bendradarbiavimui.
- vi) Stiprinti kvalifikacijų ir studijų užsienyje laikotarpių automatinį tarpusavio pripažinimą judumo ir tolesnio mokymosi tikslu, kartu užtikrinant, kad kokybės užtikrinimo mechanizmai suteiktų tvirtą pagrindą visuomenės pasitikėjimui tolesniu mokymusi ir užtikrintų aukštojo mokslo institucijų savarankiškumą. Turėtų būti plėtojamas bendros tarpvalstybinės veiklos automatinis pripažinimas ir, kai tinkama, trumpų kursų pripažinimas ir perkeliamumas.

- vii) Skatinti toliau naudotis Europos studento pažymėjimo iniciatyva, kad ji būtų naudinga visiems judiems studentams Europoje.
- viii) Didinti aukštojo mokslo aktualumą darbo rinkai ir visuomenei, pvz., skatinti rengti mokymo programas, kuriomis labiau skatinama mokytis darbo vietoje ir stiprinti institucijų ir darbdavių bendradarbiavimą, visapusiškai gerbiant holistinę požiūrį į aukštąjį mokslą ir aukštojo mokslo institucijų savarankiškumą ir nagrinėjant galimybę įdiegti Europos absolventų karjeros stebėjimo mechanizmą.

5 prioritinė sritis. Žalioji ir skaitmeninė pertvarka

Konkretūs siekiai ir veiksmai

- i) Stiprinti skaitmeninės įrangos ir infrastruktūros prieinamumą, prieigą prie jų ir kokybę, junglumą, atviruosius ir skaitmeninius švietimo išteklius ir pedagogikos metodus visais švietimo ir mokymo lygmenimis, siekiant padėti švietimo ir mokymo sistemoms prisitaikyti skaitmeniniame amžiuje.
- ii) Spręsti pagrindinių ir aukšto lygio skaitmeninių įgūdžių ir kompetencijų ugdymo visais visų rūšių švietimo ir mokymo (formaliojo, neformaliojo ir savaiminio mokymosi), taip pat tradicinio, mišriojo ir nuotolinio mokymo ir mokymosi lygmenimis klausimą, kad būtume pasirengę technologinės ir skaitmeninės ekonomikos ir visuomenės transformacijos akivaizdoje ir galėtume į ją reaguoti.
- iii) Intensyvinti keitimąsi geriausios praktikos pavyzdžiais ir veiksmy, įtrauktų į 2021–2027 m. skaitmeninio švietimo veiksmy planą, įgyvendinimą, nagrinėjant būdus, kaip skatinti labiau integruotą požiūrį į skaitmeninio švietimo politikos plėtojimą, galbūt įsteigiant Europos skaitmeninio švietimo centrą.
- iv) Sutelkti ekspertines žinias ir išteklius tinklaveikai ir remti kūrybiškus požiūrius į ekologinį švietimą, t. y. pasitelkiant numatomą koaliciją „Švietimas klimato labui“.
- v) Skatinti aplinkos tvarumo perspektyvas visose švietimo ir mokymo programose visais švietimo lygmenimis ir laikantis tarpdalykinio požiūrio, ir skatinti tokias švietimo koncepcijas kaip švietimas darnaus vystymosi labui ir pasaulinio pilietiškumo ugdymas siekiant įgalinti piliečius prisidėti prie darnaus vystymosi.
- vi) Skatinti naują tvarią švietimo ir mokymo infrastruktūrą ir renovuoti esamus pastatus („švietimo infrastruktūros žalinimas“).